

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 271.

TOLLHEGYEN.

— július 18.

(Szép karrierek.) Példátlan hazudozások folynak most a t. Házban. Ezekben előljárnak m. t. román testvéreink, a kiknek különben a hazugságok — köztudomás szerint — nemzeti tulajdonságuk. Ők azt mondják, hogy ebbe a hibába elnyomott népek szoktak esni, Hunfalvi Pál (ki őket a római fegyvergyarmatok leszármazottainak tekinti — az átöröklés egyik bizonyítékának véli ezt a kedves tulajdonságot. Főlségesen ütötte agyon Apponyi Albert gróf azt az éretlen dicsekedést, hogy Hunyadi János származása oláh volt. Igaza van Apponyinak, ha oláh volt Hunyadi János, jele annak, hogy oláh származással is szép pálya futható meg ebben a magyar zsarnokság alatt nyögő országban! A felsőbbíróságokon is szép számmal vannak oláh származású bírák, mondtotta valaki a minap is. Mert ezek bizonyára képzett és hazafias gondolkodású egyének. Nem is gurulok én soha tűzbe, ha arról olvassok, hogy hány magyar kitűnőség származása volt nemzetiségi. Erre váll, hogy a magyar nemzeti eszme Hunyadiakat, Petőfiket hódított el a maga csillag pályájának, ellenben a románok („ez az oláhfaj szupremációjá”, mondá Vajda ur) legföljebb ha Vajda Wojwoda, Lukácsiu és Rácziu urakal dicsekedhetnek. A 70-es években történt különben, hogy Florescu, akkoriban Ro-

mánia külügyminisztere, Kolozsvárt járt. Tisztelgett nála a román származású intelligencia; szónokuk nagyban hangsúlyozta a magyar zsarnokságot s kérte Románia támogatását. Florescu elborult homlokkal hallgatta a kifakadásukat. Sorba kérdezte a küldöttség tagjait:

— Mi az Ön társadalmi állása? . . .

— Egyetemi tanár. . . Biró. . . Állami tisztviselő. . . ügyvéd. . . orvos. . . felelték azok egymásután.

— Nehát uraim, szólt végre Florescu, nem is lehet az az állam elnyomó, mely egyházunknak meghagyja nemzeti jellegét, fajunk kiválóbbjait pedig díszes állásába juttatja. — Legyenek önök hivek az ilyen hazához és ne zaklassák fel a külföldet alaptalan panaszokkal. . .

Ezt a kis epizódot jó ha emlékezetekben tartanék ma is a fészkelődő románok.

(Boda.) Kovács József polgármesternek a Boda-ügyben kiadott nyilatkozatát sokféle-kép kommentálják. Elnélfogva szükségesnek látjuk megállapítani, hogy mi ebben az ügyben a debreceni józan gondolkodású közönség álláspontja. — Először is az, hogy a Bodának küldött köszönő irat jóhiszemű és tévedés volt, vagyis jóhiszemű tévedés. — Nehogy azonban a kamarilla által támogatott Bodát Debrecen támogassa állásában, szükséges, hogy a város közgyűlése és a függetlenségi párt állásfoglaljanak ez ügyben, erélyes jelét adván annak, hogy Boda ur

viselkedése csakis egyeseket léveszthetett meg. A város polgársága elítéli ennek az akarnoknak hazafiatlan viselkedését. — Meg kell végül tenni Boda ellen a belügyminiszter által hangsúlyozott konkrét följelentést, hogy ennek alapján szabaduljon feltolakodott stréberétől az ország, a székesfőváros és a miatta kényes helyzetbe jutott Andrássy Gyula gróf. Ezen állásfoglalással szemben aztán a polgármester és a tanács dolga, hogy mit csináljanak a magok által elfoglalt állással. — Embervadászatot nem folytatunk, egy kicsit azonban vezekeljének ezek az urak, mert korrigálni kell a baklövést, ezt követeljük ezentul is.

A legfőbb feladat.

— július 18.

Nem lehet elég gyakran hangoztatni, nem lehet elégszer figyelmeztetni az intéző köröket és közönséget, hogy kövessen el mindent és készüljön el az önálló vámterület eshetőségére. Ettől, egyedül csak ettől várhatjuk hazánk gazdasági megújodását. Az utóbbi tíz év alatt szörnyen visszament az ország. Mindennél kiáltóbban bizonyítja ezt az a körülmény, hogy tavaly közel kétszázezer ember vándorolt ki az országból, az idén a kivándorlók száma még többre tehető s főleg erre a körülményre vezethető vissza az ország népeiségének csökkenése. Igaz, hogy

Jeanette.

Szeretett . . . Jeanette nem szerette . . .
 S ő vérző szívvel távozott.
 Vonzották idegen világok,
 Más föld, más ég, más csillagok.

Szolgája lett a tudománynak,
 Bebolg lakatlan tájakat,
 S merész utjában nem riasztja
 Se gyilkos hő, se fenevad.

S itthon már hire jár a hőnek.
 Azt sugja kósza déli szél,
 Hogy bátran küzd ezer veszéllyel,
 S csupán a tudománynak él . . .

És ezalatt messze délen,
 Hol tűznyilatkat szór a nap,
 Egy férfi ül napsütötte arccal,
 Tikkadtna a pálmák alatt,

És mig könnyűin át borongó
 Pillantást a távolba vet,
 Kezével az izzó fővénybe
 Barója e nevet: Jeanette! . . .

Fehér Jenő.

Ó a vasárnap! . . .

Etelka a masamód leány bájos jelenség volt. Ha végiglejtett rövid, sötétkék szoknyájában az utcán, bizony mindenki megfordult utána. Kacéran forgatta fejét jobbra balra, ajkai körül mindig incselkedő mosoly játszadozott. Rubájának fodrai meg-meglíbenetek s ilyenkor boldog utána törtető, mert ilyen mindig akadt, nem is egy a világ legszébb bakáit pillantotta meg. Rózsallat, tavaszi fuvalom kísérte minden lépését, az ifjúság minden kedvességével kárpótolta a természet, talán azért mert a földi-javak tekintetében, mostohán bánt vele.

Bizony mostohán bánt vele a sors anyagiakban. Páholyba illő természetével napról-napra a párisi utca egyik szűk és rosszul világított kis kalap üzletében görnyedt, s bársonypuha kezecskéivel az egyszerű szalma formákból ördögös ügyességgel a legutolsó divatu izlésebbnélizlésebb kalapokat varázsolta elő. A kalapok egymásután készültek el s Etelka ujjainak gyorsaságánál csak társnőinek nyelve voltak szorgalmasabbak.

Tudjátok, hogy Lenkét ott hagyta a vasutas — ujságolta a vöröshaju Gizi. No persze, majd bolond lesz minden este színházba cipelni az ártatlanságot. Jé, ti nem is tudjátok hi, hi, hi, Lenke csak úgy akarta szeretni, ha színházba viszi minden este. Először színház, azután szerelem . . . a többiek hangos kacagással kísérték társnőjük trágár beszédét, csupán Etel dolgozott anélkül hogy ráhederített volna a fecsegésre.

— Azután minden este színházba mentek? — kérdezi kíváncsian Maca — fekete szemű skorpió, ahogy társnői neveztek.

— Hát persze, hogy mentek.

— Aztán színház után minden este . . .

Nem folytathatta tovább, mert a lányok éktelen kacagásba törtek ki. S mikor lecsendesültek valamennyire, akkor tette hozzá nevetve Maca:

— A téma különben mindig egy volt, a lányokat más nem is igen érdekelte.

Etel végig hallgatta a sok komizságot napról-napra. Elég egy kétértelmű szó, hogy belepíruljon. A társalgásba soha sem vegyült. Pedig érdekelte a dolog, nagyon érdekelte. Szinte falta a bűnös és bűnsejtő szavakat, egy egy sikamlós résznél vérének minden atomja mozgásba jött, vágyakozott valami ösmeretlen, földöntuli boldogsággal eltöltő érzés után . . . Szeretni akart. Úzte, kergette a vére, formás keble lázasan pihezett az andalítóan édes gondolatra is, szeretett volna ilyenkor felugrani s szaladni messzire. Ez azonban nagyon problematikus dolog lett volna. Mmail Sarolta a főnöknő s legnagyobb szigorral bíralt el minden igazolatlan mulasztást s ha úgy vesszük a dologot, a mint van, az 52 éves Me. Sarolta szempontjából ez ilyen eltávoztást bizony a legnagyobb mértékben igazolatlanak lehetne minősíteni.

Etel hát nem ugrott fel ilyenkor, hanem tovább fodorította a virágszirmokat s azok mintha átéreztek volna az ő gondolatait,

ezen megdöbbentő jelenség előidézéséhez a nagy gyermekhalandóság is hozzájárul, aminek viszont a nép silány táplálkozása az oka. A legutóbbi sorozások alkalmával alig találtak Magyarországon megfelelő számú alkalmas ujoncot, a legények, a kik a sorozóbizottság elé állottak, satnyák, kiéhezettek és horpadt mellűek voltak. E jelenség semmi másnak, mint a silány táplálkozásnak be nem tudható. Az alsóbb százvezrek lázongának, forrongának, soha nem sejtett hullámokat ver már nálunk az osztályharc, a nép szervezkedik, hogy gyűlölje az urakat, a munkaadókat, akikben ellenségét látja és akik ellen fanatikus dühvel harcol. Mindezen lesújtó jelenségek nem vezethetők vissza másra, mint a szociális nyomoruságra, a nép keresetlenségére, a melyekkel a modern idők szellemének megfelelően igényei aránytalanul emelkedtek. Közel öt millió felnőtt férfi foglalkozik nálunk földműves munkával. De a föld csak három, maximum öt hónapra át nyújt munkát, az év hét-nyolc hónapját tehát munka nélkül tölti el a magyar földműves, aki a statisztika kimutatása szerint évente kétszáz-kétszáznyolcvan koronából kénytelen megélni családjával együtt.

Közismert dolgok ezek, de nem szűnhetünk meg folyton hánytorgatni a magyar nép letörésének okait, mert bele kell vinnünk a köztudatba azt, hogy ez az állapot tarthatatlan, ezen a helyzeten segíteni kell, mert ha ezt nem tesszük, elfogunk mi magyarok pusztulni!

Ezen az állapoton ideiglenesen segíteni lehet sok mindentéle intézkedéssel, de gyökeres megoldását a nemzet pusztulás problémájának csak az önálló vámterületben találhatjuk meg. Legalább háromszázötven millió koronára tehető az az összeg, amelyet az önálló vámterület Ausztriától elvenne és Magyarország számára megmentene. Ez nem odavetett szám, nem hányt-

vetett beszéd, hanem föltétlen bizonyosság! Maguk az osztrákok hirdetik, hogy az önálló vámterület az osztrák ipari export negyven százalékát fogja Magyarországon az utóbbinak hasznosítani. A bécsi községtanács megbízásából Dorn községtanácsos a leghitelesebb adatok alapján egy statisztikát és összehasonlítást készített arról, hogy mennyiben függ Bécs a magyar exporttól és Magyarország a bécsi exporttól. E kimutatás szerint, melynek valódiságában nem kételkedhetünk, Magyarországból Bécsbe évente kétszázharminc millió korona értékű ipari termék irányítatik. Eszerint csak a Béccsel való összeköttetésünk kétszázötven millió koronát eredményez az osztrákok javára.

Ugyancsak Dorn körkérdezt intézett az osztrák exportörökhöz, hogy micsoda hatást várnak az önálló vámterülettől? A beérkezett kétszázkilencvenhárom válasz oda konkludál, hogy az osztrák kivitel Magyarországra évente negyvenszázalékkal fog csökkenni az az önálló vámterület folytán s ennek ellenében, ha a Magyarországból Bécsbe hozott mezőgazdasági terményeket odaát a rendes vámokkal fogják sújtani, Bécs élelmezése hatvannégy millió koronával megdrágul évente. Dorn ur arról nem is ír, mert fölöslegesnek tartja, hogy Bécs esetleg máshonnan is élelmezheti magát, mint Magyarországból.

Ennél ékebben semmi sem bizonyíthatja az, hogy az önálló vámterülettel mennyire előnyben vagyunk Ausztria fölött. Mi csak nyerhetünk, már azért is, mert veszíteni valónk nincs. Új gyárakra, új iparvállalatokra, százra és százra van szükség nálunk, hogy hatványozott mértékben munkaalkalmat teremthessünk és a földművesek fölöslegét a magyar gyárakban helyezzük el. Ezt csak az önálló vámterület teszi lehetővé és ezért el kell követnünk mindent, hogy az meglegyen és hogy

1907-re, amikor a közösség lejár, egy hatalmas, a belföldi szükségletet fedezni tudó gyáriparral álljon itt Magyarország.

Politikai hírek.

— **Kinevezések.** Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint Tóth János képviselőházi háznapot a kultuszminisztérium politikai államtitkárává, Kubik Béla képviselőt Borsodvármegye főispánjává nevezik ki. Mindkét kinevezést a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni.

— **Khuen gróf nyilatkozata.** Gróf Khuen Héderváry Károly a következő nyilatkozatot adja ki: „Dr. Medakovic, a horvát országgyűlés elnöke a Magyar Távirati Iroda zágrábi levelezője előtt tett nyilatkozatai szerint azt mondotta, hogy megvagyok győződve arról, hogy Khuen-Héderváry gróf párhívei, élükön vezérükkel a leghibetlenebb intrikákkal igyekeznek a dezignált osztályfőnökök kinevezését megakadályozni stb. A meddig dr. Medakovic ezen meggyőződését tényekre nem alapítja, az ilyen gyanúsító meggyőződésnek híresztelését egyszerűen rágalmazásnak kell jellemeznem, mely eljárás csak akkor volna férfias és bátor, ha elfoglalnám az engem a horvát országgyűlésen megillető helyemet, ott szemtől-szembe adna kifejezést ezen meggyőződésnek a méltóságos elnök ur. Gróf Khuen-Héderváry.”

— **A mentelmi bizottság ülése.** A mentelmi bizottság mai ülésén felfüggesztette Hencz Károly immunitását. Hencz tudvalevőleg a múlt év május 29 én párbajban megölte Keglevich István gróft.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— július 18.

Ma véget ért az igazságügyi tárca vitája. Polonyi Géza diadalmasan, rokonszenvekben gyarapodva harcolta végig az ellene jogtalanul intézett támadást. Aztán megkezdte a belügyi költségvetés tárgyalását.

Justh Gyula elnök pontban tíz órakor megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnöki előterjesztések után

ölelkeztek össze, s tapadtak rá a kalap szalmafonadéokra.

A holnapi nap, a holnapi délután motoszka állandóan fejcséjkében.

Az üzletből igyekezett haza, tegnap előtt történt, egyszer csak a kerepesi-ut sarkán hozzá csatlakozott egy hosszú fekete bajuszos fiatal ember. Felajánlotta a kíséretét. Ő elfogadta. Hogy is ne fogadta volna el, hisz oly szép fiú volt és oly finoman szólott hozzá. Együtt mentek haza. Az est ráborult az utcára s ők még mindig sétáltak. Az ifjú karonfogta s eszményi dolgokat suttogott a fülébe csókról, ölelésről, lánggal égő végtelen szerelemről, soha sem múló boldogságról. Szinte bódultnak érezte magát, mikor úgy kilenc óra tájban befordult a ház kapuján. Fülébe csengett ezerszer a sok, minden földi boldogságot magába rejtő szó s a szerelmi vágyakozás megrészegítette... Holnapra ígért találkozót neki. Holnap vasárnap lesz. Együtt tölthetik a délutánt. Jaj, haszontalan kis tücske, elvetette a puha selem darabot s a gonosz kis jószág megsebezte bárszoros kezét. Máskor pityeregve panaszkolta el társnőinek az ilyen apró kis belesetet, most egy szót sem szólt, mohón, kidőlő szemekkel nézte miként buggyan ki a vére a szurás helyén és folyik végig a fehér kezén. A holnapi napra gondolt s mélyen elpirult.

Meleg, májusi délután volt. Etel világos zöld batizt ruhájában maga a tavasz volt, fiatal, szép és szerelmes.

Gelei — így hívták a lovagot — már ott várta a villamos megállójánál. Mosolyogva közeledett feléje, szemük a viszontlátás pillanatában kölcsönösen megvillant, összetaláltak gondolataik. Karon fogta a leányt, az rámosolygott s megkérdezte:

— Sokáig várahoztattam?

— Oh Etelka, magára várahozni már magába véve boldogság!

— Maga bókol, hová menjünk?

— Nézze Etelkám felülünk itt a villamosra s átmegyünk Budára a Kutyavillához.

— A Kutyavillához? Kérdezte Etel meglepetve, hát az micsoda?

— Budafok mellett, a Duna csobogó habja mellett, egy ideális szép helyen fekvő halászeszárda. Ez a hely maga a szerelem. Oh és — folytatta kacagva — a legpompásabb halászlé ott kapható.

Etel mosolyogva hallgatta, hogy mily elragadtatással beszél szerelmese, igen szerelmese — a halászeszárdáról.

— Jaj! az messze lehet, nekem legkésőbb fél tízre otthon kell lennem, onnan pedig nem hiszem, hogy visszajöhetsz nekem akkorára.

— Akár kilencre is, ha úgy akarja.

— Igazán?

— Igazán drágám s egészen magához vonta a bájos leánykát.

A döcögő villamossal nem törődtek, a kifelő igyekvő emberek lökdösését, taszigálását nem érezték, észre se vették, ők csak egymást nézték szüntelen.

A villamostól gyalog igyekeztek a

csárda felé. Annyi édes mondanivalójuk volt egymásnak. Gelei beszélt magáról, beszélt a változásról, amin egy nap alatt, mióta Etel ösmerte, keresztülment.

A leány boldogan hallgatta az ifjut s szerelmesen simult hozzá.

Alkonyodni kezdett, mikor a csárdából kiindulva, sétálni indultak a part felé.

— Drágám késő lesz, nem kapunk villamost, nem érünk be a városba.

— Kapunk, kapunk, ne türelmetlenkedjék édesem, nem késünk le. Átkarolta a leány derekát, hosszú, szerelmes csókot nyomott az ajakára s úgy maradtak összeölelkezve sokáig.

Az esti szellő végig separt a parton, a füvek enyhén bólogtak a szél megjelenésére, a folyó hajjai lágy loccsanással verődtek a parthoz, szerelmes dalokat suttogva a fűvénynek.

A pár egy füzes bokor tövében telepedett le pihenni. Szó nélkül ültek egymás mellett. Már mindent elmondtak egymásnak. Gondolatuk egy volt, szeretni, szeretni, vég nélkül szeretni. Az ifjú egész közel húzódtott szerelméhez; ölelő karjai körül fonták a leány derekát, ajkaik újra, meg újra találkoztak, szívüket egy leküzdhetetlen vágy ragadta meg, keblük pihegett, szemükre homály borult s úgy maradtak ott sokáig, nagyon sokáig.

Iliás.

Szalay László az állandó igazoló bizottság elnöke bejelenti, hogy Babocsai Sándor egri megbízólevelét megvizsgálta és kéri a Házat, hogy a 30 nap fentartásával igazolt képviselőnek jelentse ki.

Bernáth Béla a harmadik bírói bizottság elnöke szintén több megbízó levél megvizsgálásáról tett jelentést.

Bakonyi Samu a véderő bizottság elnöke több honvédelmi jelentést terjeszt be. Az indítvány és interpellációs könyv felolvasása után következik az

igazságügyitárca költségvetésének

folytatásos tárgyalása.

Jegyző: Tételenként olvassa a költségvetést.

A személyi kiadások tételénél.

Pop Csicsó István: Az igazságügy miniszter azt a kijelentést tette, hogy mielőtt felgyógyul súlyos betegségéből, azonnal egészséges és fontos igazságügyi reformokba kezd, amelyek a mai visszás helyzetet meg fogják változtatni. Honorálja az igazságügyminiszter ígéretét, s reméli, hogy az valóra is fog válni. Bizalmatlansággal nem lehet az államot kormányozni. A nemzetiségi vidékekre az eddigi miniszterek csak magyarul tudó bírálókat küldtek s ezáltal kényszerítették az elviselhetetlen tolmács költségeket felvenni. Az igazságszolgáltatás a legfőbb kincse a népnek. Bármely téren, akár a közigazgatás, vagy a népoktatás terén akarnak is magyarosítani bünsz eszközökkel, az igazságszolgáltatásnak minden nemzetiségi vagy felekezeti hangulattól mentesnek kell lennie.

Polonyi Géza igazságügyminiszter kijelenti, hogy a nemzetiségi kérdés legalaposabb elintézési módjának azt tartja, hogy ott, ahol a jogos panaszok és sérelmek vannak, azok azonnal elintéztessenek, a hol azonban a jogtalan panaszokkal történik igazgatás, individualiter történjék a megtorlás. Ő is azt tartja, hogy a szegény és a gazdag, akár ügyvéd, akár tanu, mielőtt a törvény elé kerül bírival nyelven érintkezések és tolmács igénybevétele nélkül. Ezért ő kategorikusan kijelenti, hogy pl. román vidékekre történő kinevezésnél nem képez akadályt az, hogy az illető román, de nem magyarjku bíróról sematizmust nem készíthet, mert nem szabad a testületi szellemet a bírói karnál nemzetiségek szerint felosztani, de nem is járulhat hozzá ahhoz, hogy a bírói kar nemzetiségi területek szerint dekomponáltassék. Az egész ország, az állam területén csak egy jogegység lehet.

Nagy Dezső: A bírósági újjászervezéséről beszél. Ezt rendkívül költségesnek tartja, különösen az anyagi függetlenség szempontjából. Ez a sajtónak is nagy garanciája lesz, sőt meri állítani, hogy csakis teljes bírói függetlenség biztosítja a sajtószabadságot. A joggyakorlók az igazságügyminiszterhez intézett kérését jogosnak tartja.

Polonyi Géza: A mi a bírák anyagi függetlenségét illeti, ezt maga is már régen szükségesnek tartja. Amde ez nagyon kényes kérdés, mert ha nem vagyunk óvatosak, könnyen megeshetik, hogy nem az eladósodott bírák, hanem a hitelezők helyzetét javítjuk. — A mi a joggyakorlók kérdését illeti, hibásnak tartja azt, hogy táblai területek szerint klasszifikálják őket, vagy pláne a mint Nagy Dezső tette, a budapesti joggyakorlókot külön választotta az ország többi joggyakorlókától. Az összes joggyakorlók helyzetét javítani kell és ezt méltányossággal meg is fogja cselekedni. — A bírói függetlenségre tér vissza ismét. Ez csakugyan fontos és nagy dolog, hogy ő felsége kegyelméből megmentettük a legfelsőbb bíróságot, a kir. Curiát attól, hogy a mult kormányának egyik tagja állítsák az élére. (Zajos taps)

Vlád Aurél: A királyi törvényszékek felbbezési tanácsainak judikaturájával nincs megelégedve, ezek a tanácsok nagy gyorsasággal és felelőtlenséggel ítéleteiknek felerősztését felülvizsgálat útján megváltoztatják. — A felülvizsgálati jogot tehát ki kell terjeszteni.

Polonyi Géza igazságügyminiszter röviden válaszol. A képviselőház nem felebbez

forum, a hova elvesztett pörökkel lehet előállani.

A börtönök tételénél.

Mezőfi Vilmos szóvá teszi azt a dolgot, hogy a váci államfegyház igazgatójának rossz bánásmódja miatt négy fogoly éhségsztrájkot kezdett. Tiltakozik az ellen, hogy a szocialistákkal másképp bánjanak az államfognazban, mint a magyar államfogyokkal.

Polonyi Géza igazságügyminiszter: A váci fegyházigazgató igen helyesen cselekedett, amikor igazgató iratokat nem akart a postára adni. Ez volt az oka az éhségsztrájknak. — Felolvassa a sztrájkolókkal felvevett jegyzőkönyvet.

Jegyző: Tételenként olvassa a költségvetést.

Lázár Pál felszólalása után a Ház az egész költségvetést elfogadja.

Elnök: A Ház ezzel elfogadta az igazságügyi tárca költségvetését. (Eljenzés.) Következik a

belügyi tárca költségvetésének

tárgyalása.

Szalay László: Elfogadásra ajánlja a költségvetést. Reá mutat arra a nagy nemzeti küzdelemre, amelyet a törvényhatóságok folytattak s amelyek bebizonyították, hogy valóságos nemzeti öngyilkosság a törvényhatóságok álamosítása. A vármegyei intézmény nem megölni, hanem fejleszteni kell.

Kéri a költségvetés elfogadását.

Hodzsa Milán határozati javaslatot terjeszt be, melyben kéri a kormányt, hogy a gyűlékezési jogot szabályozza.

Elnök 10 perc szünetet ad.

*

(Távirati tudósítás.) Szünet után **Návay Lajos** szólal fel. A közigazgatás hiányosságait fejtegeti. Az anomáliák megszüntetését sürgeti. A költségvetést elfogadja.

Szlicsák Ferenc (nemzetiségi) nem fogadja el a költségvetést.

Emődy József személyes kérdésben történt felszólalása után, **Babó Mihály** a költségvetés elfogadását ajánlja.

Visontay Soma a nemzetközi választott bíróság ügyében interpellál. **Wekerle Sándor** miniszterelnök azonnal felel; megnyugtató válaszát a Ház tudomásul vette.

Polit Mihály (nemzetiségi) a belgrádi magyar osztrák konzul viselkedésének ügyében interpellál, melyet Péter király születése napján tanusított, amidőn az ünnepélyről tüntetőleg távozott. Együttal a szerbiai határozás ügyében intéz interpellációt a kormányhoz.

Wekerle miniszterelnök azonnal felel. Tiltakozik az ellen, hogy itt, a képviselőházban gyöngítsék a magyar álláspontot, amidőn egy külállammal hadakozunk. Valótlan, mintha Ausztria érdekeit szolgáltuk volna a szerb határozás elrendelésével. Ami a konzulnak az ünnepélyről való távozását illeti, arról tudomása nincs, de meg van arról győződve, hogy a távozás, vagy elmaradás nem tüntetés okából történt.

A Ház a választ tudomásul veszi, mire az ülés háromnegyed 4 órakor véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Gazdasági bizottsági ülés.** A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága f. hó 20 án d. u 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Az ülés tárgyát folyó ügyek elintézése képezi.

× **Sertésorbánó Kabán.** A sertésorbánó Kaba községben felépett, miert is a községet a hatóság zár alá helyezte.

× **Átirat az alkotmány biztosítékáról.** Kolozsvár város törvényhatósága 1906 június 22. tartott közgyűlésén elhatározta, hogy az alkotmányt biztosító intézmények alkotása céljából felir a kormányhoz. Többek között a következőket követeli: Készítsen a képviselőház törvényt az országgyűlésnek királyi hatalommal való elnapolása és felosztása tárgyában, melyben a király ebbeli jogait határozottan körvonalozza. Szabályozzák a törvényhatóságok köteleességét az ujoncok kiállítására és az adók beszédese tekintetében ex-lex idején. A törvényhatóságok önkormányzatát erősítse meg a törvényhozás. Szorítsa meg a kormánybiztosok, királyi biztosok és királyi képviselők kinevezési és működési jogát. Végre, miután minden intézménynek csak akkor van ereje, ha azoknak megszegői büntetésben részesülnek, kéri a felirat a büntető törvénykönyv reformját. A kolozsvári átirat ma érkezett meg a megyéhez és a városhoz pártolás végett.

× **Szabadságon.** A vármegyén is megkezdődtek a szabadságolások. Dr. Czeglédy Mihály tiszti ügyész 1 hónapi, dr. Nagy Kálmán központi járásorvos 4 heti szabadságot kapott.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

(Fegyvergyakorlaton.)*

— július 18.

A tábornok úr úgy kívánta,
Hát megtagadni nem lehet,
Az ezredes kardját kihuzza
S az őrnagy jelzi: „Diszmenet!”

A kapitányom hátra szól még:
„Irány!... ha látod azt a fát!”
A banda szól, az ezred indul...
„Hadnagy, vigyázz, az angyalát!”

A banda szól, az ezred indul
S nekem a bandaszóra tán
Eszembe jut, kit ott feledtem
A kék hegy tulsó oldalán.

Elémbe száll, mint lenge álom,
Mint bűvös égi látomány
Es én megyek irányt veszítve
Felé a bendaszó nyomán.

Almomból szörnyű zaj zavar fel,
— Nem észrevennem nem lehet —
A tábornok ordít keményen:
„Pokolba ment a diszmenet!”

En felvetem szemem az égre,
Az őrnagy sóhajt egy nagyot:
„Ne küldj nyakamra, boldog Isten,
Több tartalékos hadnagyot!”

Antal Iván.

A világvégét keresi.

Budapest, július 18.

Különös rögeszméje volt Schubert Ferencné rákesszentmihályi háztulajdonosnő Jäger József nevű 26 éves öccsének.

Amint kora reggel felkelt az ágyból s elfogyasztotta reggelijét, baosont nénije boltjába, ellopott egy gombolyag pamutot s azután nyakába véve a környéket, elindult keresni a világvégét.

* B. Z. barátom fegyvergyakorlata alkalmából.

A pamutgombolyag egyik végét oda kötötte egy fához s azután a szálát lefelé gombolygatva ment-ment s azt hitte, ha a végére ér a sok száz méter hosszú pamutszálnak — ott megtalálja majd a világ végét. Ezt azonban nagy szomorúságára nem tudta elérni, pedig már sok-sok gombolyagnak járt a végére.

A jó néna mit tehetett mást, engedte öcsesét rögeszméjének élni és nem bánta, ha tovább cseni a pamutokat.

E hónap 11 én azután ismét eltávozott a szegény legény és ment ment újból keresni tovább a világ végét. Utközben találkozott vele a fővárosi erdőőr és megkérdezte tőle:

— Hová még Józsi?

— Elmegyek, keresem a világ végét.

— Nohát csak keresd akkor Józsi.

És a legény ment tovább nem is tért vissza többé.

Ugy látszik szegény még mindig nem ért a világ végére. Schabertné azt nem is akarja bevárni és most bejelentette Lévy kapitánynak, hogy az öcsése eltűnt.

Különös ismertető jele, hogy hajlott hátú, athléta természetű és mindig lefelé néz. A rendőrség a nagy kutatót most mindenfelé keresi.

A kirabolt utas.

Szentanu elbeszélése.

(Levél a szerkesztőhöz.)

— június 18.

Olvastam a mai becses lapjában a „Megrabolt utas” című napihírt. Az eset egészen úgy történt, a hogyan le van írva. Én az egészen szem és fültanuja voltam. Mult szombaton éjfél után én is Püspökladányba, véletlenül ugyanabba a kocsiába ültem, hogy Debrecenbe haza jöhessenek.

A budapesti vonat, a fedett csarnokon jóval kijebb állt, úgy, hogy a váróteremből jó távolságra kellett menni s aztán milyen sötétségben, kérem ez furesa, de botrányos, hogy a püspökladányi állomáson mily sötétség van, hogy ott nem minden éjjel történik ily vakmerő rablás, annak csak az az oka, hogy a zsebtolvajok nem tudják, hogy Püspökladányban mily célszerű a helyzet.

Ott álltunk 5—6 férfi, mikor ennek az uri embernek a pénze ellopott és nem csinálhattunk semmit, mert a gazember, a sok kocsi között és a sötétségben eltűnt.

A kalauzok? Istenem, tapasztalatból tudom, hogy mikor azokra egy utasnak szüksége van, sohse találni, a mint a vonat nagyobb állomáson megállt — eltűnnek a kalauzok és a szegény felszálló vagy pláne átszálló utas, hiába kiabál, hiába futkos ide-oda — kalauz nincs.

Ennek a rablásnak és annak, hogy a rablónak oly szépen sikerült elmenekülni, határozottan a botrányos sötétség és hogy kalauznak hire- amva sem volt, az oka.

Lőw György,

m. kir. dohánygyári kezelő.

— **Pályázat a főorvosi állásra.** Hír szerint Wessprémy Zoltán főispán legközelebb kéri a pályázót a főorvosi állásra. — Ha a hír valóban bizonyul, általa a város polgárságának óhaja teljesülne.

— **Az igazoló választmány kiegészítése.** Megírjuk annak idején, hogy az állandó választmány a hatvan utcai választás ügyével kapcsolatosan megsemmisítette az igazoló választmány Naszády volt kir. biztos

által kinevezett tagjainak mandátumát. A megsemmisítés e hó 16-án lett jogerős. Ilyenformán a főispán hazaérkezése után sorra kerülhet az igazoló választmány kiegészítése is.

— **Békköltetés.** Az ipartestület békköltető bizottsága tegnap délután ülést tartott. Az ülésen a munkaadók és a segédek közt felmerült egyes ellentétekben határozott a bizottság.

— **A főispán látogatásai.** Wessprémy Zoltán főispán két nap óta a fővárosban tartózkodik s csak holnap tér vissza. Hosszas budapesti tartózkodása azzal függ össze, hogy a főispán kinevezése óta most elsősorban van Budapesten és ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy a kegyelmes uraknak és a pártköröknek bemutakozzék.

— **Szakosztályi ülés.** Az ipartestület cipész szakosztálya ma délután ülést tart, melyen a megdrágult bőr dolgában fognak határozni.

— **A polgármester Budapesten.** Néhány száraz szó adja hírül az olvasónak, hogy Kovács József polgármester a Boockay szobor megtekintésére — Budapestre utazott. Őszintén megvalljuk, hogy nekünk ez a hirtelen történt utazás egy kissé legalább is — gyanús. Miért volt szükség arra, hogy a polgármester éppen most szabadságideje alatt tekintse meg a Boockay szobrot? — Hisz a megvétel határideje még meglehetősen távol van? De meg egyébként ősidők óta nem szokta meg e nemes város közönsége, hogy tisztviselői hivatali buzgóságot áruljanak el — szabadságidejük alatt. Miért hát e nagy felbuzdulás? Alapos a gyanunk, hogy Kovács József polgármester ur budapesti útja ez egyszer kizárólag Andrásynak szól. No igen, mert a kegyelmes urnak kell most már gondoskodnia arról, hogy ne kelljen az ő főztjét Kovács József polgármesternek megemésztetnie. Egy kis fegyelmi vizsgálat, a mit a polgármester kérne maga ellen, — nyomában a behizelgő rehabilitálás Andrassy részéről és — oh egek ura — talán még a királyi tanácsosság és — mindez olyan stilszerűen fejezné be a meglehetősen homályos és kétes értékű szereplést — Boda körül. Egyébként Kovács József polgármester társaságában Oláh Károly kulturtanácosos is felrándult Budapestre.

— **Osztályorszájáték.** Ma a következő számokat húzták ki:

80 000 koronát nyert: 58232.

30 000 koronát nyert: 23

10 000 koronát nyert: 35566

3000 koronát nyertek: 80272 115675.

2000 koronát nyertek: 9779 50989

74228 87712 92708 99898

1000 koronát nyertek: 13695 30167

34773 47429 93029 102491 123742.

500 koronát nyertek: 846 4071 5471

5908 7061 9825 23663 28026 28979 29544

33267 35680 38221 38614 39220 44357 46475

47143 47343 50898 51636 52416 57336 58064

60428 70287 12550 77981 79829 85159 85157

85512 89168 91238 93259 93645 99022 99051

101307 107604 108467 108896 113687 114459

116901 123480.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

— **Vármegyei tisztviselők közgyűlése.** A „Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete” ma délelőtt tartotta meg az évi rendes közgyűlését Somogyi István nagyküllői alispán, alelnök vezetésével. Az elnök megnyitója után Horváth József országgyűlési képviselő, egyesületi titkár terjesztette elő nagyterjedelmű és tartalmas évi jelentését, amelyben az 1905—6 évi politikai viharait és erőszakos, törvénytelen eseményeit ismertette. Ennek során vázolta

az egyesület munka programját, amely szerint: Törekedni kell a szolgálati pragmatika megalkotására; az 1836. évi XXI. t. c. revíziójára, tekintettel a főispáni jogkör megszorítására és a törvényhatósági bizottság autonóm jogainak kiszélesítésére; törekedni kell a közigazgatási bíróság hatáskörének kitágítására: a nyugdíjügy országos rendezésére, a dologi általányok törvényhozási uton való rendezésére; a vármegyei pánztárak és számvévevények visszaállítására.

— **Kiss Áron püspök hazajött.** Kiss Áron, a tiszántuli kerület agg püspöke pár hét óta Jánkon töltötte a nyarat, a honnan ma visszaérkezett Debrecenbe.

— **Hűvös fogadtatás.** Az országgyűlési függetlenségi pártkörbe tagul jelentkezett Hűvös József, az ismert fővárosi Tiszakliffőnök. A párt a jelentkezést elutasította. Ez már csakugyan hűvös fogadtatás volt.

— **A Debreceni Iparos Ifjúság Önképző Egylete** 1906. évi július 29-én délután 3 órakor Petőfi tér 13 sz. a. egyleti helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyleti tagok ez uton is meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Választmány jelentése. 2. Zár számadás és vagyonmérleg. 3. Költségvetés. 4. Tisztújítás és választmány alakítás. Debrecen, 1906. július 12. Szabados Vilmos, elnök. Dr. Varga Lajos titkár.

— **Pótvizsgálatot rendelt el a belügyi kormány.** Ismeretes azon tüntetés ügye, amelyet dr. Fereny Gyula és Jánosi Zoltán mellett rendeztek a múlt évben a szociálisták. A rendőrség Szász Istvánt és társait megbüntette, a tanács a büntetést helybenhagyta, mire ők a belügyi kormányhoz felebbezték. A belügyminiszter mielőtt végleges ítéletet mondana ez ügyben, pótlólag elrendelte a tüntetésen jelen volt randörbiztosok és randörök kihallgatását, s csak azután fog ítéletet mondani.

— **Lagzi után esküvő.** Beállított a násznép az anyakönyvezető elé. A menyasz szony virul az ifjúságtól, a vőlegény arca csaknem kipattan a boldogságtól, a násznapok jókedvűek, a lakodalmas nép csupa hangulat.

Az anyakönyves keresgél az irások között és hirtelen elkedvetlenkedik.

— Nem lehet megesküdni — mondja nekik.

— Nem lehet? — kérdi a legény.

— Nem ám, mert a kihirdetési határidő csak holnap jár le. Várjanak kendtek holnapig, aztán majd jöjjenek el.

A násznép elkecsereedik és a vőlegény egyenesen a polgármesterhez tart, de az sem segíthet a bajon.

Visszameznek megint az anyakönyveshez, aki persze nem segíthet a bajukon, ellenben tanácsal szolgál nekik.

— Látom, hogy elkészültek kendtek a lagzira, tartsák meg hát kendtek a lakodalmat máma, ha annyira elkészültek rá, esküdni meg jöjjenek el holnap.

A tanács tetszik és a násznép elballag. Hogy mi történt másnapig, azt könnyű elképzelni. Ásnap jött a násznép az anyakönyves elé. A vőlegény s a menyasszony álmos, a násznapok részegek, mindenki másnak gyűrőt az arca, széles a kedve. Az anyakönyves végzi szabályosan a dolgát és kimondja a szentenciát:

Én tehát önöket ezen egybehangzó nyilatkozatok alapján a törvény nevében házastársaknak nyilvánítom.

A füle tövéhez nyúl erre az ujdonsült ifju férj és stilszerű rezignációval csak egyet szól. Azt mondja:

— Jókor!

A menyecske a férje karjába fűzi a karját és indul vele kifelé. A násznép lassan utánuk . . .

— **Munkástügyi reformok.** A munkástügy rendezése égető, immár elodáztatlan szükség, ezt már mindenütt . . . Nincs

semmi különbség a reform sürgősségének tekintetében tehát, de a módjában, mikéntjében annál nagyobbak az eltérések. Fejérmegye pl. nagyon különös módját találta ki annak, miként lehetne a munkásügyi reformokat megvalósítani. Szolgáljon enyhítő körülményül, hogy ezen határozathozatalhoz az indító okot a gazdasági egyesület indítványa képezte, tehát a határozat csakis a gazdasági cselédmunkásokra vonatkozik. A gondos vármegye ugyanis olyképp akarja a kérdést rendezni, hogy a magyarországi földmunkások országos szövetségét fel kell oszlatni (a fiókjaival egyetemben) A munkaviszonyok törvényileg rendezendők az eddigi alapon, olyképp, hogy a munkaadó és munkás között létrejött szerződésnek feltétlenül érvény szeressék. Ezt a proposíciót a törvényhozás elé akarja vinni a vármegye, azért megküldte azt az összes törvényhatóságoknak, tehát Pécsnek és Baranyának is pártolás végett. Ilyen módon nem lehet munkáskérdést megoldani. Vagy talán az egyesületi jog megszorítását is az állam érdek követeli? Hisz a mostani törvény maga a legnagyobb abszurdum. — Közigazgatási hatóságoknak ad jogot arra, hogy hónapokra terjedhető elzárással sújtsa a legfőbb kereső időben azt az egyént, aki egy magánjogi kötelezettségének nem tett eleget. Egész más irányban kell a megoldás kulcsát keresni, ha azt akarják, hogy az helyes legyen. A Fejér vármegye által ajánlott mód azonban bizonyára a legrosszabb és leghelytelenebb.

— **A sirrabló szerelme.** Raszipovics Ignác s birhadi vasmezei betörő, a kinek országos hírt szerzett a nagyeceni sirrablás, teljesen beismerte országgraszoló bűntényét. A gonosztevő romantikus színeket kevert embertelen büntetésbe. Azt vallotta, hogy egy pófai leányba szerelmes, de ez csak akkor ment volna hozzá feleségül, ha számára gondtalan életet biztosít. Ezért törte fel a Széchenyi sirboltot, a melyben a nők és az ott porladó püspök hulláján nagyértékű ékszereket gyanított. Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar koporsóját nem akarta a betörő bántani. A beismerő vallomás után most már főtárgyalást tart a pörben a soproni törvényszék.

— **Hazahozott halott.** Az osztrák Gleichenbergben halt el Szép Lajos debreceni származású pénzügyi titkár. A holttestet a család hazahozta Debrecenbe és itt fogják eltemetni a családi sirboltba.

— **Sok a csavargó.** A város területét az utóbbi időben feltűnően elárasztották a csavargók. Nem ártana, ha a rendőrség tekintet razzit tartana. Ma hajnalra virradóra is egész sereg hajléktalan csavargót fogdostak össze a rendőrháza ok. A díszes névsor a következő: Daróczy Jenő, Kiss Lajos, Molnár László, Szébenyi Mihály, L. Kis Lajos, Varga János, B. Nagy József, Juhász János, Szabó Gusztáv, Kozma Etel, Biró Imre, Biró Bálint, Nyerges Gábor és József.

— **Kabaret.** A Pázmán Ferenc vezetése alatt álló művészcsoport nagy sikerrel hangversenyzett szombaton Szolnokon, úgy hogy a hangversenyt vasárnap meg kellett ismétetni. Az est fényét emelte az a körülmény, hogy a társulathoz Ujvári Károly a népszínház illusztris művésze is csatlakozott, mivel Gy. Kápolnai Irén, Szécsi Magda, Hevényi zeneszerző és Pázmán aratják a sikereket. A művészársaság Kedden Mezőtúron, szerdán és csütörtökön pedig Debrecenben hangversenyez.

— **Elfogott zsebtolvaj.** Budapesti tudósítónk jelenti: Veszedelmes zsebtolvaj került a rendőrség kezére. Futkó János hírhedt vasuti zsebtolvaj ugyanis dacára, hogy a fővárosból kitiltották, visszazökött ide és Budapesten, vagy a környéken üzle tovább

mesterségét. Tegnap a Akáofa-utcában szerencsétlenségére felismerték a detektívek és elfogták. Futkónak sok büntett van a rovásán. Egy zöldesszürke bőrtárcát találtak nála, amelyben 46 korona volt. Volt még a zsebében egy barna pénztárca is. Ezek a tárgyak kétségkívül lopásból erednek. A rendőrség keresi a károsultakat.

— **Jótekonysági bélyegek.** Budapestről jelentik: Az Országos Gyermekvédelmi Liga már forgalomba bocsátotta a jótekonysági bélyegeket 2, 5 és 10 filléres árakban. A bélyegek egyelőre a liga irodájában Buloyoszy utca 23 szám alatt kaphatók. Több vendéglős és szállodatulajdonos, köztük Glück Frigyes is nagy mennyiségben vásárolt ezekből a jótekonysági bélyegekből, melyeknek az a rendeltetésük, hogy megvásárlásuk által az elhagyott gyermekek segélyalapja szaporíttassék. Az ilyen jótekonysági bélyeget az ember leragaszt minden levelére, a melyet elküld és e csekelységgel is jótekonyságot gyakorol. A szállodákban és vendéglőkben a pincér, ha minden egyes számlára leragaszt egy-egy bélyeget, ezzel is csak jót tesznek. A nagyközönségen van tehát a sor hogy a jótekonysági bélyegek minél nagyobb mennyiségben terjedjenek el.

— **Sikkasztó postagyakornok.** Budapestről jelentik nekünk: A gráci rendőrigazgatóság értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot: hogy Hamroh Rudolf Leutschabi születésű 20 éves postagyakornok 12.000 koronát a hivatalos pénzből elsikkasztott azután megszökött. Valószínűleg Budapest felé vette útját. A rendőrség most keresi a sikkasztó gyakornokot.

— **Elhunytak.** A tegnapi napon a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalba. Szilvási István róm. kath. 69 éves, Boios Lajos ev. ref. 37 éves, Szatmári András ev. ref. 39 éves, Barta Barnáné ev. ref. 28 éves, Özv. Kun Istvánné ev. ref. 82 éves Balogh János ev. ref. 65 éves, Fülöp József ev. ref. 2 hónapos, Mór András ev. ref. 2 éves.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-rakatban.

x Az Arany Bika kávéházban minden este ol-gányzene.

Egy szövetkezet üzelmei.

(Fővárosi tudósítónktól.)

— július 18.

Hallatlan visszaélések derültek ki arról a szövetkezetről, amely „Fehér kereszt országos kölcsön-, hitel- és segélyező egyesület” néven körülbelül négy év előtt alakult meg a fővárosban. Az intézetet egy jótekonny egy-letből csinálták a grüdelői, akik az első perctől csak a maguk zsebével törődtek. — Lelke és főintézője a szélhámós szövetkezetnek Radványi Dániel „vezérigazgató” volt, aki persze azóta, hogy az üzemek kitudódtak, megszökött. A jótekonny egyesületnek, mely a szövetkezetet szülte, annak idején gróf Andrassy Dénes 40.000 koronát adományozott. Ezt az összeget, valamint az egyesület egyéb vagyonát is az alapítók átvették s minden jót ígértek a szövetkezet belépők tagjainak. Ígértek kölcsönöket, életbiztosítást, betegség idejére orvost és patikát, halál esetére pedig temetést is. De valójában semmit sem adtak.

A szövetkezet gazdálkodására jellemző, hogy mindjárt az első évben 89.000 koronát tettek ki a „személyzeti kiadások” s ezzel szemben a tagok járulékosága mindössze 79.000 koronára rugott. És csupán a cégjegyzés költségét például 12.000 koronában számították fel. A szövetkezet, mivel életbiztosítást is kikötésbe helyezett a tagjainak, 200.000 korona biztosítékot tartozott volna kimutatni, de itt is, bár 70.000 koronát át-

vett a régi egylettől, körülbelül százezer koronával kevesebbet fizetett be valójában. A hiányt hamis okirattal pótolta. Ezért már elítélte a Kereskedelmi Törvényszék az igazgatóság tagjai közül Radványi Dánielt, Györffy Antalt és Springmann Antalt 3—3 havi, a többieket 2—2 heti fogságra. Mikor az intézet ellen büntetővizsgálat indult meg a csődbejutott szövetkezet tömeggondnokának, dr. Kovács Jenő ügyvédnek a kérésére biztosítási végrehajtást rendeltek el az igazgatósági tagok vagyonára.

De egyenél nem találtak semmit, csupán Arany Győzőt, a kinek az egész vagyonát elvették a többiért. A meglepett szerencsétlen flótás látásán a végrehajtó 50.000 koronát talált készpénzben s magához véve a pénzt, beszolgáltatta a bíróságnak. Aligha nem ugy lesz, hogy a csinos summából Arany, bárha egész vagyona volt ez, sohasem lát egy fillért.

A büntetővizsgálat befejeztetvén, a királyi ügyészség vádat emelt a Fehér Kereszt volt igazgatói: Radványi Dániel (időközben megugrott), Györffy Antal szatócs, Arany Győző mérnök, Springman Antal hivatalnok, Moravitz János üzletvezető és Lang Ármán ellen közokirat hamisítás büntetése, továbbá a felügyelő bizottság tagjai: Linich János kártya festő, Abel József vendéglős, Romaszéder Ferenc fakereskedő, Tessedényi Gyula hivatalnok, Eggenhoffer Péter kádár, Koffler Jakab kereskedő, Rózsa Jakab temetkezési vállalkozó, Schwartz Bernát pénzeszedő, Weisz Pál hentes, Neumann József hentes, Breisach Adolf kereskedő és Deák Lajos gépész ellen a büntetőtörvénykönyv 416 § a szerint való vétke bukásért. Ma ült össze a törvényszék vádtagja dr. Langer Jenő táblai bíró elnöklése mellett, hogy a monstre-pörben határozatot hozzon.

A tárgyaláson dr. Magyar István királyi ügyész képviseli a közzéval, a védelmet dr. Fried Vilmos, dr. Baracs Marczel, dr. Erőss Samu és dr. Nagy József ügyvédek látják el. Szó van ezuttal a vád alá helyezés kérdéséről, de a határozatot, tekintettel a büntör nagy anyagára, valószínűleg csak holnap hozza meg a bíróság.

TAVIRATOK.

Nagy sztrájk Déván.

Déva, július 18. A braadi aranybányában a mai napon 4500 munkás sztrájkba lépett. Aradról nagyszámú katonaságot vezényeltek ki a rend fenntartására.

Komjáthy Béla aradi jelölt

Budapest, július 18. Aradi jelentés szerint az ottani függetlenségi párt ma este jelölt gyűlést tartott, mely értekezleten Komjáthy Bélát az aradi választókerület függetlenségi képviselőjelöltjének kiküldötték. A pártértekezlet, amelyen Barabás Béla is megjelent, táviratilag üdvözölte Kossuth Ferencet és Justh Gyulát. Komjáthy Béla, kinek eddig tudósítás szerint ellenjelöltje nincs, vasárnap fogja elmondani programbeszédjét.

A szétválasztási törvény.

Páris, július 18. A lapok római jelentése szerint az egyházi ügyek tárgyában egybegyűlt rendkívüli kongregáció jóváhagyta a Caspari jelentését, a melyet ányújtottak a pápának. Azt beszélik, hogy a bíborosok nem adtak ugyan kifejezést azon szándékuknak, hogy a szétválasztási törvényt elfogadják, azonban határozottan állást foglaltak azon terv ellen, a mely szerint ajánlja a kongregáció a francia episzkopátusnak, hogy foglaljon nyíltan állást a törvény ellen. Valószínű, hogy a pápa ugyanazt az álláspontot foglalja el. A pápa előreláthatólag a szétválasztási törvény ellen emelt tiltakozását nem vonja vissza, másrésztől azonban a papságot nem fogja küzdelemre felszólítani ezen törvény ellen.

Vasgyári sztrájk Zólyombrezón.

Budapest, július 18. Zólyombrezónról távirják, hogy az ottani nagy vasgyár összes alkalmazottai sztrájkba léptek. A hatóságok a sztrájkoló vasmunkások fenyegető viselkedése folytán ma megtették a szükséges óvintézkedéseket.

A szerbiai lövegek.

Budapest, július 18. Belgrádból jelentik: A félhivatalos Szamouprava, a melylyel az ellenzéki lapok heves polemikákat folytattak, azt írja, hogy a lövegvizsgáló bizottság második szavazásakor a Sonneider-féle lövegeket tartotta a legjobbaknak, Schneider 20 nagyon jó, 5 jó, több megfelelő, egy meg nem felelő osztályzatot kapott a különböző lövegelatrészeket illetően.

Pestises halálok.

Páris, július 18. A Journal havrei jelentése szerint e hó 4-én egy matróz pestisben meghalt. Az esetet titokban tartották. Az azonnal megtett széleskörű intézkedéseknek köszönhető, hogy azóta újabb pestises megbetegedés nem történt.

Oroszországból.

Budapest, július 18. Tifliszből távirtozzák: Tegnap a palotakert közelében a nemesi iskola ablakából egy bombát dobtak, a mely Maximov ezredes rendőrfőnököt súlyosan megsebesítette. A katonák erre sorozat adtak az iskolára. A tettesek közül egyet megöltek, egyet elfogtak.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 18.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelte. Lanyha irányzat mellett 18.000 métermázsa került forgalomba 10 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: meleg.

Buza októberre	15.04—06.
Buza áprilisra	15.62—64.
Rozs októberre	12.88—90.
Rozs áprilisra	—
Zab októberre	13.20—22.
Zab áprilisra	13.44—46.
Tengeri augusztusra	12.24—26.
Tengeri szeptemberre	12.40—42.
Tengeri 1907 májusra	10.74—76.
Repece augusztusra	32.80—33.

SPORT.

A Debreceni Torna Egyesület vasárnap országos labdarugó mérkőzést rendez a nagy erdei sporttéren. Ellenfele a budapesti csapatok egyik legjobbjá: a Ferencvárosi Torna Club lesz, mely eddig már két ízben nyerte el az országos bajnokságot s három ízben győzött a Margitszigeti Ezüstlabda vándordíjáért folyó küzdelmekben. A Ferencvárosi Torna Club csapata, mely külföldi, nevezetesen angol csapatok ellen is már több ízben jól megálta a sarat, főleg mintaszerű összejátéka révén érte el azt a kiváló pozíciót, melyet a magyar csapatok közt elfoglal.

A vasárnapi match főérdekessége azonban az lesz, hogy nemcsak a Ferencvárosi Torna Club, hanem a Debreceni Torna Egyesület csapata is igen erős összeállításban fog szerepelni.

A Magyar Athletikai Club itt nyaraló három kitudó focatbalistája ugyanis ez alkalommal mint vendég a D. T. E. csapatában fog játszani.

A D. T. E. csapata a számos training mérkőzésen oly meglepő javulást mutatott, hogy e három kiváló vendégjátékoskal meggyőződve, még oly hatalmas ellenféllel szemben is jó kilátással veheti fel a harcot, mint a Ferencvárosi Torna Club.

Mindenesetre élvezetes délutánra számíthat a ki a valóban csekély költséget nem sajnálva, vasárnap kifárada a sport térére, mert bátran állíthatjuk, hogy a vasárnapra hoz hasonló színvonalu mérkőzés vidéki városban még soha sem volt.

Belépti jegyek szombat délig előreváltva 20% kedvezményben kaphatók.

Football training. Csütörtökön d. u. 1/2 6 órakor football training. Ezuton is kérelmek a tagok a megjelenésre.

Szerkesztői-posta.

K. R. A verset fogyatkozásai miatt sajnálatunkra nem közölhetjük.

T. G. Háromszor.

Széklősi. Szives elnézését kérjük. Mi csak lapszerkesztéssel foglalkozunk. Ügynöki irodánk nincs. Megrendeléseket könyvekre, füzetekre, cukorra, pörkölt kávéra s egyéb árucikkekre el nem fogadhatunk. Ilyeneket nem is közvetítünk. Idővel talán majd erte is berendezkedünk; egyelőre azonban legnagyobb sajnálatunkra ilyen tekintetben nem állhatunk a t. c. közönség szolgálatára. Most az egyszer, kivételesen illetékes helyre juttattuk becses megrendelését. Reméljük, teljesíteni fogják.

A taps.

Itáliában voltunk, a napsugár és verőfény birodalmában.

A kerti berkek feől madárdal csattogott az ég felé — a rózsaszirmok között méhecske kutatót a méz után — a tarka pillangók pedig kergetődztek.

Hazulról azt írták, hogy tél van. Fehér hóhelyek borítják az utakat — a szánkók csilingelnek és szerelmes párok lejtik a bostont a sikamlós jégen.

Mi pedig a napon sütkéreztünk. A pálmák méltóságos nyugalommal hajtogatták széles levelüket és egymás között suttogtak valamit.

En ugy értettem, mintha azt mondogtának. „Szegény szerencsétlen teremtesek.” Azután szeliden legyezgetni kezdtek minket.

Ott feküdt a séta ut szélén nádfonatu kerti padokon — egy csomó, csupa köhögős, lesóványodott ember — és hallgatták az egymás panaszait.

Ma megint nagy a lázam. Alig tudok lélekzetet venni. Ugy ránehezedik ez a vékony ruha a mellemre, mintha vaspáncélt hordának.

Tud maga ilyenkor aludni? Nem. En sem.

Milyen nap van ma? — Nem is tudom olyan az egyik, mint a másik. Most már nem is törődöm a napokkal — semmivel sem törődöm.

Maga se tud aludni éjjel? — Nem. Miért nem? Nem tudom. — Mindég gondolkodom.

— Mire gondol? — Semmire — csak ugy mindenféltre, ami az eszembe jut.

En is ugy vagyok — mindég jut valami az eszembe, valami szomorú. Ha vigra gondolok, abból is szomorú lesz a végén. Néha még sírok is. Olyankor jobban érzem magam és utána el is alszom egy kicsit.

Nézze milyen sok gyerek szalad az utcán. Bizonyosan katonazene lesz. Ugy-e ma vasárnap van? — Nem péntek. Akkor az utcai énekesek lesznek, ma van a napjuk.

Már jönnek is — megint az a bolondos van velük, aki monoklit hord. Tudja az, aki a multkor fehér frakkot és fekete nadrágot viselt, a fején meg csörgő sipka volt.

A betegek egy kicsit felemelkedtek a székekről és kíváncsian nézték a komédiásokat.

A gyerekek a kerten kívül maradtak — az énekesek pedig a kapu bejáratánál egy csomóban felállottak — két mandilonos, egy gitáros és a frakkos.

A három muzsikus valami olasz dalt játszott — a frakkos pedig kuplet énekelte és táncolt melléje.

Az egyik beteg tapsolni kezdett. A másik, haragosan feléje fordult és oda szólt:

Minek örül maga? Hát érti, hogy mit beszél? Hiszen nem is tud olaszul!

Nem. — Hát akkor minek tapsol? Hát csak tapsolok, mert már régen nem tapsoltam — olyan jól esett, mikor összeütöttem a kezemet.

Lássá én nem merek tapsolni.

Miért nem?

Hátha megárt — az ember egészen összerázza a tüdejét.

Erre nem is gondoltam.

Persze maga semmire se gondol. Nekünk mindig kell gondolni a betegsé-günkre.

Nézze milyen port vert fel a lábával az a frakkos — minden por a tüdőmre száll...

Azután köhögni kezdett és tovább nem tudott beszélni. Csak a kezével intett, hogy küldjék már el ezeket a gyilkosokat.

Az embert hogy felizgatják a lármájukkal — és hogy elrontották a levegőt.

Csupa por az egész levegő. És maga még ennek tapsol!

Azután megint köhögni kezdett, majd esőnd lett.

Csak a faágak között neszelet egy kis pintyőke, amint az olajbogyókat harapdálta.

NOAM.**Ingtalanok forgalma Debrecenben.**

Udvarhelyi Lajos és neje Csinovics Mária veszik a debreceni 7425 sztyjvben foglalt 300 négyszögöl homokkerti szőlőt özv. Kübecher Dávidné O. Áh. Mária és társaitól 6600 koronáért.

Nagy József és neje Szilágyi Eszter veszik a debreceni 2154 sztyjvben foglalt Garai utca 6. sz. házat özv. Répánczy Karolyné Csórián Zsuzsanna és társaitól 4600 koronáért.

Dr. Balázs Bertalan veszi a debreceni 1582 sztyjvben foglalt 4 hold 200 négyszögöl ondódi földet öz Lákó Istvánné Kálmán Klára és társaitól 2500 koronáért.

Dr. Balázs Bertalan veszi a debreceni 1583 sztyjvben foglalt 4 hold 1100 négyszögöl ondódi földet Rácz Józsefné Jákó Esztertől 4000 kor.

Aufrich Alajos és Vilmos veszik a debreceni 689 sztyjvben foglalt Csapó utca 6. sz. házat özv. Szill Jánosné Flók Eszter és társaitól 55000.

Még mindig!

Nagyválaszték hosszú és rövid száru se'jem cérna és glace keztyűkben.

Sérv-kötők, Has-kötők, hátegyenesítők, mülábak, műkezek, műfűzők mértékeszerinti készítéses és szakszerű javítására el vállaltatik.

Mentőszekrények! Cséplőgépek és gyár üzemekhez miniszteri rendelet szerint.

SCHÖN SÁNDOR keztyű, kötszer- és orvosi műszer-tára, DEBRECEN. Plac-u. 12. Stenczinger-ház.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1906. május hó 1-től.

Debrecenből indul	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8 57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8 30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmárig toher v. sz. sz.	este	8 24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8 51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7 23
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 25
m. á. vasutól	reggel	5 35
vásártérről —	reggel	5 44
d. e.	8 09	
H.-Böszörmény vásártérről —	d. e.	8 16
B.-Sz.-Mihály m. á. vasutól	d. u.	11 11
felé vásártérről —	d. u.	11 20
m. á. vasutól	d. u.	4 34
vásártérről —	d. u.	4 47
m. á. vasutól	este	7 —
vásártérről —	este	7 07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5 16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 51
Debrecenre érkezik		
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35
Budapestről Debrecenbe indul		
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 10 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15
Debrecenbe érkezik		
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8 29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6 48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 46
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. u.	4 12
Csak M.-Szigetről — — —	este	10 11
Szatmár felől — — —	este	6 40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8 19
Kassa—S.-A.-Ujhely--Szerencs	d. e.	11 31
B.-Sz.-Mihály vásártérről —	reggel	7 38
H.-Böszörmény m. á. vasutól	d. e.	7 40
felé vásártérről —	este	6 22
m. á. vasutól	este	6 28
vásártérről —	d. u.	8 29
m. á. vasutól	d. u.	8 35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7 54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Kócs—Polgár felől m. á. v.-hoz	reggel	5 35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8 13

Csak az eredeti
PLEWA-MOTOR

és lokomobil, nyersolaj, benzin és szivógáz-üzemre, biztosítja a legolcsóbb hajtóerőt a malomban és gazdaságban. — Szerkezete egyszerű, szilárd és tökéletes, bárki kezelheti, tartósabb a gőzgepeknél. — A nyers olaj üzemnél pénzügyi (financ) ellenőrzés nincs.

Mindenféle **MOTOROK** megtekinthetők üzemben. Árjegyzék, költségvetés és egyéb felvilágosítás díjmentes.

Cím: **DÉNES B.** motorspecialista, Budapest, V., Lipót-körút 15.

50 évi siker.

ESZÉKI arkenőcs
ÉS ESZÉKI Szalvator
szappan

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a **DIENES J.-C.**

„Szalvator“ gyógytárából.
ESZÉKEN, Felsőváros.

1 tégely eszéki arkenőcs ára 70 fill. és 1 kor 1 drb. Szalvá or szappan ára 1 kor,
1 tégely kézi paszta ára 1 kor. 20 fill.
Lyden rizspor kis doboz 1 k. nagy doboz 2 kor.
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészekről és megfelelnek tökéletesen a 71.012. sz. B. m. rendeletnek.

Főraktár: Budapest

Török József
gyógyszerésznél,
VI. Király-u. 12. és Andrássy-ut 29 sz.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Első-rangu kénes hévvízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-fürdők; uszodák, török, kő- és márvány-fürdők; hőlég, szénsavas és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belégzési kura. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. — Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

A sertésvész gyógyítása.

Nálam, valamint szomszédaimnál a sertésvész nagy erővel fellépett. Kísérleteztem a **Hazslinszky főv. gyógyszerész** által előállított „**SARIN**“ nevű gyógyszerrel, mely minden alkalommal fényesen bevált és sok szegény embernek mentette meg kis vagyonkáját, ezért gazdatársaimnak a „**SARIN**“-nal való kísérletezést a legmelegebben ajánlom.

Kurucz Sándor,
ev. ref. lelkész
Rádfalva, Baranya megye.

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe ajánlom, nagy készletemet szép szőnyeg és virágzó növényekből olcsó árban.

Paczelt János
Debrecen, Kossuth-utca.

Legelegánsabban készítek

uri öltönyöket, felöltöket, esőköpenyeket, sport-öltönyöket, disz-magyar ruhákat, papi palástok, reverendák és fővegeket, valamint sikkes

EGYENRUHÁKAT

az új szabályzat szerinti kivitelben.

Készítek továbbá teljes katonai felszereléseket a legelegánsabban, bármely fegyvernemhez, úgy tényleges, mint tartalékos tiszt és egyéves önkéntes urak részére a legelőnyösebb árban.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását továbbra is kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Prelovsky András
katonai és polgári szabó
Debrecen, Kossuth-utca 4. szám.

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Úvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen

Annók Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csieso Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Friseth Károly
Ganovszky Lajos
Gruberger és Glück
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő.
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Rickl Antal József
Róth Antal
Várray József

Berettyóujfalu:

ifj. Weiszberger Ignác
Rohbart Nándor

Érmihályfalva:

Grósz Hermann és fia
Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József

Tulogdy Ferenc

Hajdunánás:

Slachta József

Hajduszoboszló:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weismann József

kereskedőknél.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyed évre . . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . . 20 kor.
Fél évre . . . . . 10 kor.
Negyed évre . . . . 5 kor.